

Да 100-годдзя з дня
нараджэння

Піліп Сямёнаўч Пестрак – паэт і пісьменнік, наш зямляк

(Працяг. Пачатак у
№ 77)

У верасні 1939 г. воіны Чырвонай Армії вызвалілі г. Гродна і вязняў Гродзенскай турмы, дзе таміўся беларускі паэт-камуніст Піліп Сямёнаўч Пестрак. Ён у турме быў сакратаром турэмнага камітэта (ТК). Пасля вызвалення, як піша П. С. Пестрак: "TK ператварыўся ў рэвалюцыйны камітэт (рэйком), які ўзяў пад сваю ахову горад і паралізаваў дзеянні контррэвалюцыі". У гэты час яго можна было бачыць на вуліцах горада Гродна сярод людзей, якія віталі вызваліцеляў, воінаў Чырвонай Армії. Ён бываў і ў будынку былога магістрата горада Гродна, дзе яму, як сакратару рэйкома і члену камітэта рабочай міліцыі, прыходзілася прымчаць жыхароў горада па розных пытаннях і справах. З верасня 1939 г. П. С. Пестрак быў сакратаром гаркама КП(б)Б у Гродна. А з 1940 г. ён быў старшынёй Беластоцкага аддзялення Саюза пісьменнікаў Беларусі. На выбарах у Народны сход П. С. Пестрак выбіраецца дэпутатам Народнага сходу. На гэтым сходзе была выбрана паўнамоцная камісія на сесію Вярховнага Савета СССР у Москву. У склад гэтай камісіі быў выбраны і П. С. Пестрак.

У 1940 годзе па Гродзенскай акрузе праходзілі выбары ў Вярховны Савет СССР, дэпутатамі па гэтай акрузе быў выбраны П. С. Пестрак.

Пачалася Вялікая Айчынная вайна. П. С. Пестрак адступаў на ўсход. Дайшоў да Лельчицкага раёна, пайшоў у партызаны – у партызанскае злучэнне Жытомірскай вобласці (Украіна). Злучэннем камандаваў генерал-маёр Сабураў. Там П. С. Пестрак прабыў сем месяцаў. Працаваў у рэдакцыі партызанскае газеты "Партызанская праўда", рэдактарам партызанскае часопіса. ЦК КП(б)Б запатрабавала, каб П. С. Пестрак вылецеў у Москву, што ім было і зроблена. Працаваў на-

Гэты верш напісаны ў роднай вёсцы Сакоўцы. Верш гучай як гімн па ўсёй Заходній Беларусі. А ў заключнай строфе раздаецца прамы заклік народа да барацьбы:

Уставай, галодны беларус,
Служыць радзімай справе.
Скінь з плеч прыгоны і

прымчальнікам упраўлен-
чы да спраўах
мастацтва СНК
БССР (1943 –
1945 г.). З 1946
да 1948 год
працаўваў у
інстытуце літа-
ратуры Ака-
дэміі навук Бе-
ларусі стар-
шим навуковым
супрацоўнікам.
Затым 3 гады працаўваў у Саю-
зе пісьменнікаў БССР літара-
турным кансультантам па про-
зе. З 1953 г. П. С. Пестрак зай-
маецца толькі літаратурнай
дзеянасцю.

П. С. Пестрак пачаў друка-
ваць свае творы, вершы з 1926
г. пад псеўданімам Звястун.
Словы П. С. Пестрака заўсёды
да нябі паісюдна ў Косаўскім павеце
да яго межамі гучалі прызы-
ўнім набатам да змагання за
тых начэй векавое
да яго сведчыць яго верш, які быў
зімамі пракляццем
Кінуць громам у тых, каго
Хто абуў жыццё нашае
ў лапцы
У ту ю чорнакрывавую
згрэб.

Калі ў сакавіку 1936 г. адбі-
ся судовы працэс над паэта-
пісьменнікамі Заходній Бе-
ларусі, П. С. Пестрак выступіў
спеў
3 прызываў усіх да працы.
Да гэтуль шчасця хто не меў,
Пайдзі яго шукаці.
І з гучным звонам зашуміць
Наш лес многавяковы –
Там сонца праўды
заблішчыць,
Асвоіць пушчы сковы.
Наперад гэй, хутчэй, хутчэй
Да тэй жаданай мэты,
Хай сонца бліснε нам
святлей,
Асвеціць шлях асветы.

11 жніўня
2003 г. –
12 верасня

абаронца права на ства-
рэнне літаратурнага
фронту. Звяртаючы-
ся да суддзяў, Піліп
Сямёнаўч заяўіў:
"Так, мы – пазэ
бунту, бо мы не мо-
жам не бунтавацца...
Вы называеце
нас крамолынкамі за
тое, што мы клічам
да бунту. Вы называ-
еце нас імліцай. З
імліцы фармуюцца зоры. А чым
циямней, тым ясней гарыца
зоры..." Расправа польскіх ула-
даў над палітвязнем П. С. Пес-
траком і яго 15 пабрацімамі-сяб-
рамі не прымусіла паэта змоў-
нцу. Яго голас гучай яшчэ ма-
гутнай, прызыўнай. І ў красаві-
ку гэтага ж 1936 г. з'явіўся верш
П. С. Пестрака "Пасля прысуду".

Вачэй праменні,
Дагары!
Маяк гарыць
Над морам пенным.
Пружынісья, крок мой,
цвёрда,

Шумі, паход! –
Хто ж, як не мы,
Галаву падыме горда,
Каб узысці на эшафот?

Суддзі памыліся. Яны не
зламалі волю і жаданне ў П. С.
Пестрака, яго сябру прағрэсі-
ўнай беларускай літаратуры
тварыць слова, якое кліча на
барацьбу за вольнасць свайго
народа. Такое магутнае слова
гучала да вызвалення Заход-
най Беларусі.

Вікенцій МАРОЗ.

На фота ў цэнтры: Піліп
Пестрак з жонкай Анастасіяй.
1953 г.